

tyyyy

این امام الکاملیه، کمال‌الدین محمد بن محمد بن عبدالرحمان شافعی (۸۰۸-۱۷۴ق/۱۴۰۵-۱۴۶۹م)، [فقیه](#)، [ادیب](#)، [محدث](#) و [مفسر](#) مصری است.

فهرست مندرجات

- ۱ - امامت مدرسه کاملیه
- ۲ - زادگاه و تحصیلات
- ۳ - نظارت بر موقوفات آرامگاه شافعی
- ۴ - وفات
- ۵ - آثار
- ۶ - فهرست منابع
- ۷ - پانویس
- ۸ - منبع

۱ - امامت مدرسه کاملیه

او، [پدر](#)، [نیا](#) و نیای پدرش امامت مدرسه کاملیه را در [مصر](#) به عهده داشته‌اند.
[۱] محمد سخاوی، الضوء اللامع، ج ۹، ص ۹۳، قاهره، ۱۳۵۵ق.

۲ - زادگاه و تحصیلات

محمد در [قاهره](#) متولد شد. مقدمات علوم، [نحو](#)، [حساب](#)، [منطق](#) و [اصول فقه](#) را در همان‌جا فراگرفت و پس از آن [فقه](#) را نزد فقیهانی چون برملاوی، بارنیاری و شرف سبکی آموخت.
[۲] محمد سخاوی، الضوء اللامع، ج ۹، ص ۹۳، قاهره، ۱۳۵۵ق.
از برخی محدثان بنام آن روزگار از جمله ولی‌الدین عراقی، واسطی، ابن جزری،
[۳] عبدالرحمن سیوطی، نظم العقبان فی اعیان الاعیان، ج ۱، ص ۱۶۳، به کوشش فیلیپ حتی، نیویورک، ۱۹۲۷م.
و نیز از ابوالفتح مراغی و [تقی بن فهد](#) در [مکه](#)، و تقی قلقشندی در [بیت المقدس](#)، و نیز از دیگران در [مدینه](#) حدیث شنید و «صحاح ستم» را فراگرفت و خود در [حدیث](#) توانا شد، چنانکه بسیاری از طالبان علم آن روزگار حدیث را نزد او آموختند.
[۴] محمد سخاوی، الضوء اللامع، ج ۹، ص ۹۳، قاهره، ۱۳۵۵ق.

۳ - نظارت بر موقوفات آرامگاه شافعی

وی که در قاهره اقامت داشت، پس از زین‌العابدین مناوی سرپرستی و نظارت بر [موقوفات](#) آرامگاه [شافعی](#) را به عهده گرفت و هم در روزگار او این بنا بازسازی شد.
[۵] محمد سخاوی، الضوء اللامع، ج ۹، ص ۹۴، قاهره، ۱۳۵۵ق.
از او برای تدریس در بیت المقدس دعوت شد، اما نپذیرفت. نیز سلطان خُشقدم کرسی قضای شافعیان را به او پیشنهاد کرد، ولی او تن زد.

[۶] محمد سخاوی، الضوء اللامع، ج ۹، ص ۹۴، قاهره، ۱۳۵۵ق. او بارها برای انجام مراسم حج به مکه و نیز به قصد زیارت آرامگاه حضرت ابراهیم و قس به بیت المقدس سفر کرد.

۴ - وقت

در اواخر زندگی نیز سفری به حجاز کرد و در همین سفر درگذشت و او را در «رأس نغره حامد» به خاک سپردند. [۷] محمد سخاوی، الضوء اللامع، ج ۹، ص ۹۴-۹۵، قاهره، ۱۳۵۵ق.

۵ - آثار

ابن امام الکاملیه در نحو، فقه و حدیث آثاری دارد. دو کتب از او در دست است که عبارتند از بُغیة الزاوی فی ترجمة الامام النووی، نسخ خطی آن در جاهای مختلف از جمله در ترکیه موجود است

[۸] جامعه، خطی، ج ۴، ص ۲۴-۲۵.

شرح الورقات (در فقه)، نسخه‌های خطی آن در برخی جاها از جمله در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران هست.

[۹] مرکزی، خطی، ج ۱۷، ص ۴۹۵-۴۹۶.

آثار دیگری نیز به او منسوب است که از آنها اطلاعی در دست نیست.

۶ - فهرست منابع

(۱) جامعه، خطی.

(۲) محمد سخاوی، الضوء اللامع، قاهره، ۱۳۵۵ق.

(۳) عبدالرحمان سیوطی، نظم العقیان فی اعیان الاعیان، به کوشش فیلیپ حتی، نیویورک، ۱۹۲۷م.

(۴) مرکزی، خطی.

۷ - پانویس

۱. ↑ محمد سخاوی، الضوء اللامع، ج ۹، ص ۹۳، قاهره، ۱۳۵۵ق.

۲. ↑ محمد سخاوی، الضوء اللامع، ج ۹، ص ۹۳، قاهره، ۱۳۵۵ق.

۳. ↑ عبدالرحمان سیوطی، نظم العقیان فی اعیان الاعیان، ج ۱، ص ۱۶۳، به کوشش فیلیپ حتی، نیویورک، ۱۹۲۷م.

۴. ↑ محمد سخاوی، الضوء اللامع، ج ۹، ص ۹۳، قاهره، ۱۳۵۵ق.

۵. ↑ محمد سخاوی، الضوء اللامع، ج ۹، ص ۹۴، قاهره، ۱۳۵۵ق.

۶. ↑ محمد سخاوی، الضوء اللامع، ج ۹، ص ۹۴، قاهره، ۱۳۵۵ق.

۷. ↑ محمد سخاوی، الضوء اللامع، ج ۹، ص ۹۴-۹۵، قاهره، ۱۳۵۵ق.

۸. ↑ جامعه، خطی، ج ۴، ص ۲۴-۲۵.

۹. ↑ مرکزی، خطی، ج ۱۷، ص ۴۹۵-۴۹۶.

۸ - منبع

دانشنامه بزرگ اسلامی، مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، برگرفته از مقاله «ابن امام الکاملیه»، ج ۳، ص ۹۰۶.